

Luonnos Joensuun alueellisen jätelautakunnan jätetaksaksi 1.1.2026 alkaen

JATELK 23.10.2025 § 42

1152/02.05.00.01.02/2025

Jätelain 78 §:n mukaan kunnan on perittävä järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätehuollon kustannukset muodostuvat muun muassa jätteen kuljetus- ja käsittelypalveluista, jätehuoltoon liittyvän infrastruktuurin rakentamisesta ja ylläpidosta, vaarallisen jätteen vastaanotosta ja käsittelystä, jäteneuvonnasta, jätteen loppukäsittelypaikan tai -laitoksen käytöstä poistamiseen ja jälkihoitoon varautumisesta sekä jätehuoltoviranomaisen tehtävien järjestämisestä. Jätetuksilla tulee varautua myös pitkän aikavälin investointeihin, joita kunnan lakisääteisen jätehuoltovelvollisuuden hoitamiseksi tarvitaan.

Käytännössä jätemaksujen kertymällä katetaan kunnallisen jäteyhtiön kustannukset kunnan vastuulle säädetyn yhdyskuntajätehuollon hoitamisesta sekä kuntien yhteisen jätehuoltoviranomaisen eli jätelautakunnan toiminnan kustannukset. Jätetuksun on vastattava kunnan tarjoamaa palvelutasoa ja maksuilla on mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Osa jätemaksusta voidaan jätelain mukaan kerätä erillisenä perusmaksuna. Perusmaksulla voidaan kattaa jäteneuvonnasta, asiakasrekisteristä ja muista hallinnollisista tehtävistä, jätehuoltoviranomaisen tehtävistä sekä vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisten vastaanottoaikojen perustamisesta ja ylläpidosta kunnalle aiheutuvat kustannukset.

Jätelain 79 §:n mukaan jätemaksun perusteita ovat mm. jätteen laji, laatu, määrä ja noutokerrat. Perusteena jätemaksulle sekä erilliselle perusmaksulle voi olla myös esimerkiksi kiinteistön käyttötarkoitus, kiinteistöllä asuvien henkilöiden lukumäärä tai muu vastaava peruste. Lain mukaan jätemaksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä jätetuksassa. Jätetuksan hyväksyminen on kunnan jätehuoltoviranomaisen tehtävä.

Joensuun alueellisen jätelautakunnan jätetuksassa määritellään maksut jätehuoltopalveluille, jotka Puhas Oy järjestää kotitalouksille ja kunnille. Lisäksi taksassa määritetään kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun maksut. Lietejätehuollon maksut ja maksuperusteet määritetään erillisessä saostus- ja umpisäiliölietteen jätetuksassa, joka käsitellään eri kokousasiana.

Taksan valmistelu

Jätetuksan luonnos on valmisteltu yhteistyössä kunnallisen jäteyhtiön kanssa. Maksujen määrittelyn perusteena on kunnallisen jäteyhtiön kustannukset, jotka sisältävät yhtiön omien palveluiden sekä yhtiön kilpailuttamien palveluiden kustannukset.

Jätelautakunnan perustamissopimuksen mukaisesti kunnille on varattu mahdollisuus tehdä esityksensä perusmaksun kuntaosasta. Kontiolahden kunta on esittänyt perusmaksun kuntaosaksi 13 000 €. Liperin kunta on esittänyt kuntaosaksi 15 000 €.

Joensuun kaupunginhallitus on 29.9.2025 § 359 käsitellessään vuoden 2026 talousarvion kehyksiä todennut, että jätelautakunnan osalta toimintamenojen muutokset kohdistuvat erityisesti lietteenkäsittelyn muutoksiin ja toimintamenojen kasvu tulee huomioida vastaavasti taksan määrittelyssä.

Perusmaksun jätelautakuntaosa taksaluonnoksessa on määritetty jätelautakunnan talousarvioesityksen perusteella.

Kunnallinen jäteyhtiö on valmistelussa esittänyt lähtökohdaksi kuluvan vuoden maksutason säilyttämisen mahdollisimman laajasti ennallaan. Jäteyhtiö pyrkii pääsemään kohti Joensuun kaupungin vuonna 2023 esittämää tavoitetta, että jätehuollon kustannustaso olisi C21-kaupunkien vertailussa jätekustannusten keskitasoa. C21-kaupunkien keskitasolla tarkoitetaan Kiinteistöliiton Indeksitalo-selvityksestä maan suurimpien (C21) kaupunkien osalta tehtyä vertailua. Jäteyhtiölle aiemmin (vuonna 2023) kertyneellä ylijäämällä subventoidaan taksaluonnokseen sisältyviä poltettavan jätteen ja biojätteen astioiden tyhjennysmaksuja.

Jätetaksan rakenne

Jättemaksut ovat toimialueella kunnasta riippumatta yhtenäiset, lukuun ottamatta perusmaksuja. Asuinkiinteistön jätekustannukset muodostuvat vuosittaisesta perusmaksusta sekä jäteastioiden tyhjennysmaksuista tai aluekeräysmaksusta. Kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöjen jättemaksu muodostuu jäteastioiden tyhjennysmaksuista. Tarvittaessa veloitetaan lisämaksuja, kuten astian siirto- tai pesumaksu.

Perusmaksu muodostuu perusosasta ja jätelautakuntaosasta sekä Kontiolahden ja Liperin kuntien kohdalla kuntaosasta. Perusosalla katetaan jäteyhtiön tuottamista käyttöhetkellä maksuttomista tai subventoiduista palveluista sekä jätehuollon kehittämisestä aiheutuvat kustannukset. Näitä palveluita ovat mm. vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely, jäteneuvonta, jäteasemien ylläpito sekä jäteyhtiön ylläpitämät ekopisteet, jotka täydentävät pakkausjätteiden tuottajayhteisöjen Rinki-ekopisteverkostoa. Lisäksi perusosalla katetaan osa asiakasrekisterin ylläpidosta. Perusmaksun perusosa ja lautakuntaosa ovat kaikissa kunnissa yhtä suuret, mutta kuntaosan suuruus vaihtelee kunnittain.

Jätelautakuntaosalla katetaan kunnan jätehuoltoviranomaisen toiminnan kustannukset. Kuntaosalla voidaan kattaa vain niitä kuluja, joita kunnalle aiheutuu jätelain 32 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella tuotetuista palveluista, jotka ovat tasapuolisesti kuntalaisten käytettävissä ja joita kunnallinen jäteyhtiö ei kunnan ja yhtiön välisen sopimuksen mukaan järjestä (esim. risujen tai puutarhajätteen vastaanotto).

Jäteastioiden tyhjennysmaksuilla katetaan jätteen kuormauksen ja kuljetuksen sekä käsittelyn kustannukset, jäteyhtiön hallintokuluja sekä kiinteistöille käyttöön toimitettavien 140–660 litran jäteastioiden hankinta- ja toimituskulut. Aluekeräysmaksuilla katetaan poltettavan jätteen aluekeräysverkoston ylläpidon kustannukset.

Taksa sisältää lisäksi jäteasemamaksut, jätekeskuksen vastaanottomaksut, lisäpalvelumaksut sekä eri maksujen määräytymisperusteet ja maksun laskutuksen periaatteet.

Maksujen ja maksuperusteiden muutokset taksaluonnoksessa

Maksutaso ja maksuperusteet säilyvät lähes vastaavina kuin kuluvana vuonna.

Taksan soveltamisalan määrittely (3 §) on päivitetty vastaamaan muuttuvaa lainsäädäntöä, kun jätelaissa on supistettu kunnan järjestämistä kuuluvaan jätehuollon määrittelyä ja uudistettu terminologiaa. Kunnan järjestämistä ei enää 1.1.2026 alkaen koske asumista, jonka yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottaja järjestää myös sosiaali- tai terveyspalveluita (esim. hoivakodit).

Perusmaksu

Perusmaksun taso on laskettu vuoden 2026 talousarvioiden pohjalta. Taksaluonnoksen mukaan perusmaksut nousevat kokonaisuudessa 6–8 %. Muutos johtuu eritoten perusmaksuun sisältyvän jätelautakuntaosan korotuksesta. Vakinaisen asunnon perusmaksu Ilomantsissa, Joensuussa ja Polvijärvellä on ehdotuksen mukaan 29,42 € (alv 25,5 %). Kontiolahdella ja Liperissä, joissa perusmaksuun sisältyy kuntaosaa, vakinaisen asunnon perusmaksu jää alle 32 euron.

Perusmaksun maksuperusteet taksaluonnoksessa ovat pääosin ennallan. Osa lietejätehuollon käynnistämiseen liittyvistä jäteyhtiön hallinnollisista kuluista suunnitellaan katettavan perusmaksulla. Tältä osin taksaluonnoksessa on tehty lisäys maksuperusteisiin.

Perusmaksun perusosan, jolla katetaan jäteyhtiölle aiheutuvia kustannuksia, nousu on alle prosentin. Jäteyhtiön perusmaksulla katettavat kustannukset ovat noin 1 360 000 €.

Jätelautakuntaosa nousee lähes 50 %, vakinaisen asunnon osalta 2,72 eurosta 4,05 euroon ja vapaa-ajan asunnon osalta 1,36 eurosta 2,03 euroon (alv 0 %). Vastaavasti vuoden 2025 jätetaksassa lautakuntaosa laski noin 55 % edellisvuoteen nähden. Korotus perustuu jätelautakunnan talousarvion mukaisten menojen nousuun vuodelle 2026 sekä siihen, että vuonna 2026 viranomaisen kustannukset katetaan kokonaisuudessa perusmaksun jätelautakuntaosasta kertyvillä tuloilla (aiempaa ylijäämää ei ole käytettävissä).

Perusmaksun kuntaosa nousee sekä Kontiolahden ja Liperin kuntalaisten maksuissa, mutta euromääräinen korotus on alle 50 senttiä.

Tyhjennysmaksut

Poltettavan jätteen ja biojätteen tyhjennysmaksut säilyvät taksaluonnoksessa nykytasolla. Jäteyhtiön kustannuksiin vaikuttavissa jätteenkuljetuksen urakkakorvauksissa on pieniä muutoksia, ja 140–660 litran astioiden tyhjennysmaksuja subventoidaan kuluvan vuoden tapaan aiemmin yhtiölle kertyneestä ylijäämästä.

Aiempaan tyyliin taksaluonnoksessa on astioiden tyhjennysmaksut esitetty eriteltynä kuljetus- ja käsittelyosiin. Näistä käsittelymaksut on ilmaistu kustannusperusteisesti. Tyhjennysmaksuihin kohdistuvan subvention vuoksi poltettavan jätteen maksuissa ei ole esitetty kuljetusmaksun osuuksia. Käsittelymaksun osuudet on sen sijaan esitetty vuosien välisen vertailun mahdollistamiseksi. Kuljetusmaksuosaan sisältyy myös jäteyhtiön hallinnon kustannuksia sekä jäteastioiden hankinta- ja toimituskulua.

Pakkausten tuottajayhteisöt maksavat jätelain 49 b §:n perusteella kunnille (käytännössä kunnalliselle jäteyhtiölle) korvausta pakkausjätteiden kiinteistökohtaisen keräyksen ja kuljetuksen järjestämisestä. Pakkausjätteet toimitetaan tuottajayhteisöjen määrittämiin vastaanottoterminaaleihin, eikä pakkausjätteistä aiheudu kunnalle käsittelykustannuksia. Jätelainsäädännön mukaan tuottajayhteisöjen korvaukset on huomioitava jätelajikohtaisesti jätemaksuissa ja korvaus on kohdennettava asuinkiinteistöiltä tehtävään pakkausjätekeräykseen.

Asuinkiinteistöjen pakkausjätemaksuja määritettäessä on otettu huomioon pakkausten tuottajayhteisöjen ajalta 1.1.–31.12.2024 maksamat korvaukset. Korvaukset perustuvat edellä mainitulla ajanjaksolla asuinkiinteistöiltä tehtyjen pakkausjätetyhjennysten määrään ja valtakunnallisesti sovittuihin korvausperusteisiin.

Korvaukset maksetaan nyt ensimmäistä kertaa koko kalenterivuodelta. Asuinkiinteistöjen kartonki-, lasi- ja metallipakkausten tyhjennysmaksut laskevat nykytasoon verrattuna jätelajista ja astiatyypistä riippuen 1–9 %. Muovipakkausten maksut sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöiltä tehtävien pakkausjätetyhjennysten maksut puolestaan nousevat alle prosentilla kustannustason nousun vuoksi. Irtojätteen maksu nousee yli 30 % kaikissa pakkausjätelajeissa laskentatietojen oikaisun vuoksi.

Lisäpalvelut, aluekeräys, jäteasemamat ja Kontiosuon jätekeskus

Jäteastian tyhjennykseen liittyvien lisäpalveluiden sekä muiden palveluiden maksut, aluekeräysmaksut, jäteasemamaksut sekä Kontiosuon jätekeskuksen vastaanottomaksut säilyvät ehdotuksen mukaan nykyisellään.

Lisäpalveluita koskevien taulukoiden 6 ja 7 maksuperustekuvauksia on yhteynäistetty ja järjestetty aakkosjärjestykseen. Taksaehdotuksen 8–10 §:ien tekstiin on tehty pieniä muutoksia mm. aluekeräyspisteen avaimen panttimaksun palauttamista, hukkanoutomaksun maksuperustetta, jäteastian vaihtamisesta tietyssä tilanteessa veloittavan maksun maksuperustetta ja biojäteastioiden pesukäytäntöä koskien. Jätehuoltomääräyksistä poikkeavan keräysvälineen tai keräyspaikan lisämaksu on poistettu, koska jäteyhtiön mukaan se on tarpeeton.

Taksaehdotuksessa on huomioitu jäteyhtiön suunnitelma muuttaa Kontiolahden Uuron jäteasema ns. itsepalveluasemaksi vuoden 2026 aikana. Maksuperusteet on siten määritetty ennen muutosta kuorman tilavuuteen ja muutoksen jälkeen kuorman massaan perustuviksi.

Kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu

Kunnan toissijaisella jätehuoltopalvelulla tarkoitetaan jätelain 33 §:ään perustuvaa jätteen kuljetus- ja käsittelypalvelua, jota jätteen haltija muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi pyytää kunnalta. Kunnan on tarjottava palvelu, mikäli jäte laadultaan ja määrältään soveltuu kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä.

Ehdotus kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun eli yrityksille ja yhteisöille tarjottavan palvelun tyhjennysmaksuiksi, vastaanottomaksuiksi ja pienkuormamaksuiksi jäteasemilla on esitetty taksan liitteessä 1. Maksuihin on tehty päivityksiä yhtenäistämällä erityisesti astiatyhjennysten maksujen laskentatapaa ja huomioiden kustannustason muutokset. Biojätteen, poltettavan jätteen ja pakkausjätteiden tyhjennysmaksut ovat luonnoksessa keskimäärin 25–30 % kotitalouksien maksuja korkeammat.

Jäteasemamaksut sekä jätekeskuksessa yrityksiltä vastaanotettavien vaarallisten jätteiden maksut säilyvät nykytasolla.

Kontiosuon jätekeskuksen vastaanottomaksut säilyvät pääosin ennallaan. Poltettavan jätteen (energiahyödynnettävä yhdyskuntajäte), puujätteen, kestopuun ja kantojen vastaanottomaksut laskevat keskimäärin 25 %. Lisäksi energiahyödynnykseen soveltuvalle jätteelle otetaan käyttöön uusia jätelajinimikkeitä. Näiden vastaanottomaksut on määritetty jätteen laadun perusteella siten, että energiahyödyntämiseen erityisen hyvin soveltuva jäte on edullisempaa ja laadultaan heikompi jäte kalliimpaa em. poltettavan jätteen jätelajiin verrattuna. Taksaan on lisätty maksut jätteelle, jonka jätteen haltija toimittaa Puhas Oy:n kanssa käsittelypalvelusta sovittuaan suoraan jätteenkäsittelylaitokseen eli Riikinvoiman ekovoimalaitokseen. Maksutasossa on otettu huomioon jätteen laatuvaatimusten lisäksi se, ettei kunnalliselle jäteyhtiölle aiheudu jäte-erästä siirtokuljetuksen kustannuksia. Kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun edellytyksistä on säädetty jätelain 33 §:ssä ja palvelun edellytykset ja toimintaohje on kuvattu taksan 15 §:ssä.

Yhteenveto

Taksaehdotuksen vaikutukset kuntalaisten jätekustannuksiin ovat pieniä.

Jätetaksaluonnos asetetaan julkisesti nähtäville ja varataan hallintolain 41 §:n mukaisesti kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuus esittää mielipiteensä valmistelusta. Myös toimialueen kunnille varataan lausuntomahdollisuus taksaluonnoksesta. Taksaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen siihen tehdään tarvittaessa muutoksia ja taksaehdotus on tarkoitus tuoda jätelautakunnalle hyväksyttäväksi loppuvuoden kuluessa.

Esityslistan liitteenä on luonnos jätetaksaksi 1.1.2026 alkaen sekä luonnos taksan liitteeksi 1 (kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun maksut). Jätelautakunnan jäsenille oheismateriaalina on lisäksi Liperin ja Kontiolahden kunnan esitykset kuntaosaksi sekä Joensuun kaupunginhallituksen vuoden 2026 talousarvion kehyksiä koskeva päätös liitteineen.

Valmistelija: jätehuoltosuunnittelija

Jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus:
Joensuun alueellinen jätelautakunta päättää

asettaa jätetaksaluonnoksen vuodelle 2026 julkisesti nähtäville 27.10.–21.11.2025 väliseksi ajaksi. Kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla voi olla huomattava vaikutus, varataan mahdollisuus esittää mielipiteensä asiasta 21.11.2025 mennessä.

Jätetaksaluonnos sekä kuulutus asian vireillä olosta ja vaikuttamismahdollisuuksista pidetään nähtävänä Joensuun kaupungin verkkosivuilla. Nähtävillä olosta tiedotetaan toimialueen kuntia, jotta ne voivat tiedottaa siitä ja mielipiteen ilmaisumahdollisuudesta omilla verkkosivuillaan.

Lisäksi jätelautakunta varaa toimialueen kunnille sekä kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja Pohjois-Karjalan Ely-keskukselle mahdollisuuden lausunnon antamiseen 21.11.2025 mennessä ja tiedottaa näitä asiasta lausuntopyynnöllä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Puhas Oy:n hallintojohtaja Matti Mikkela ja projektipäällikkö Piia Räsänen olivat paikalla asiantuntijoina kokouksessa ennen päätöksentekoa.